

HALLANDS LÄN

SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

Sveriges äldsta och största undersökning av småföretagarnas uppfattningar och förväntningar om konjunkturen.

Hösten 2009

Företagarna och Swedbank i samarbete

företagarna®

Swedbank
och Sparbankerna

Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om den närmaste framtiden. Underlaget för småföretagsbarometern utgörs av intervjuer med småföretag med minst en anställd och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas egen uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i redovisade index för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturindikator inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Denna gång omfattar undersökningen 4150 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren med fördel kan delas upp på länsnivå. Vi kan således mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos rikets småföretag i samtliga län. De läsare som är intresserade av undersökningsmetodik och powerpoint-bilder kan hämta hem materialet från Swedbanks eller Företagarnas hemsida.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Swedbank och Företagarna. Jörgen Kennemar (Swedbank), Lars Jagrén, Niclas Berg och Lotta Norberg (Företagarna) är författare till denna publicering. Vid genomförandet av intervjuerna har SIFO Research International medverkat.

Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små företagens stora betydelse för den svenska ekonomin.

Swedbank och Sparbankerna

Företagarna

Så beräknas konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerns konjunkturindikator arbetar med **netttotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar minus procentandelen negativa svar benämns netttotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion.

Sedan adderas netttotalen för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa netttotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Innehåll

Småföretagsbarometern	1
Hallands näringslivsstruktur	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Hallands län	3
Småföretagsbarometern – Hallands län.....	4
1. Sysselsättning	4
2. Orderingång.....	5
3. Omsättning.....	6
Konjunkturindikatorn	7
4. Lönsamhet	8
5. Kapacitetsutnyttjande	9
Likviditetsproblem.....	9
Expansionsutsikter	10
Hinder för expansion.....	11
Småföretagskonjunkturen – län för län.....	12
Prognos och utfall genom åren	13

Hallands näringslivsstruktur

99,3 procent av länets företag är små och de sysselsätter tillsammans 70 procent av länets totala antal privata sysselsatta.

Hallands län	Företag	Arbetsställen	Sysselsatta
Privata företag	22 593	24 013	81 424
<i>varav småföretag (0-49 anst)</i>	<i>22 439</i>	<i>23 799</i>	<i>57 126</i>
Jordbruk	7 765	7 798	9 193
Offentlig verksamhet	54	185	41 102
Total	30 412	31 996	131 719

*0-49 anställda

Källa: SCB, Centrala företags- och arbetsställeregistret 2008.

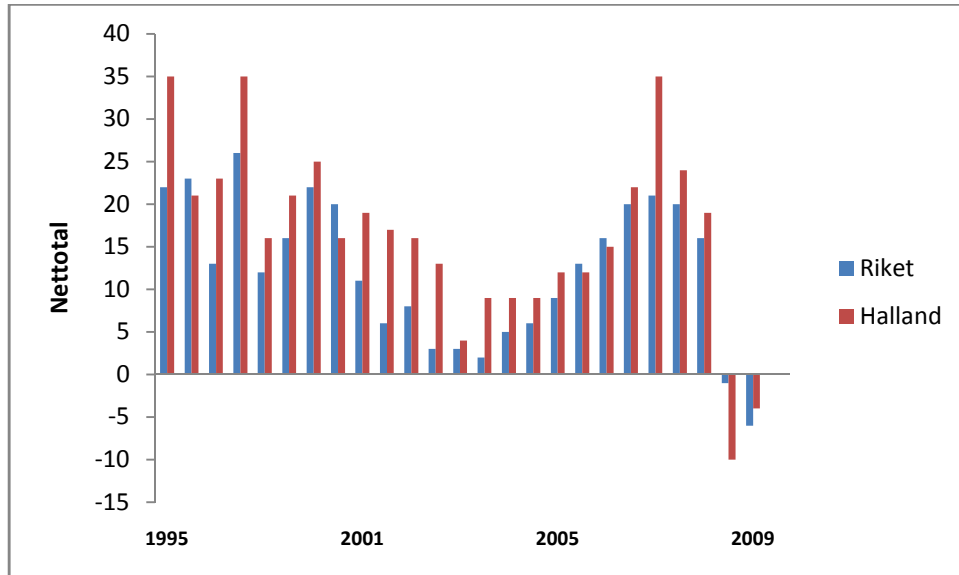
Sammanfattning av konjunkturläget i Hallands län

- **Småföretagskonjunkturen** i Halland är fortsatt svag. Nedgången i länet är något djupare än i riket som helhet. Botten tros dock vara nådd och om ett år spår småföretagen att konjunkturen definitivt vänt uppåt.
- **Sysselsättningsstillväxten** är alltså negativ. Det är alltså fler småföretag som minskat personalstyrkan än som ökat.
- **Orderingången** är också negativ. 31 procent av småföretagen rapporterar en minskad orderstock. En förbättring väntas under kommande år.
- **Omsättningstillväxten** har övergått till att bli negativ. Det är fler företag som rapporterar en minskad omsättning än en ökad. En relativt kraftig förbättring väntas dock under det kommande året.
- **Tillväxten av lönsamheten** försvagas ytterligare och tillväxttakten är kraftigt negativ för andra mätningen i följd.
- **Kapacitetsutnyttjandet** är fortsatt lågt, vilket främst gäller länets tjänsteföretag. Det låga resursutnyttjandet kan resultera i en långsammare återhämtning av konjunkturläget än vad som nu förväntas.
- 31 procent av länets småföretag har upplevt **likviditetsproblem** under det senaste halvåret. Den främsta anledningen är sena betalningar från kunder.
- 68 procent av Hallands småföretag uppger att det finns goda **expansionsutsikter** på sikt, en klart högre andel än i riket som helhet.
- Det främsta **tillväxthindret** hos småföretagen uppges vara en svag efterfrågan på företagets produkter/tjänster.
- Det **satsas offensivt** hos länets småföretag i rådande lågkonjunktur. 39 procent av företagen uppger sig ha ökat sina satsningar på att slå sig in på nya marknader/marknadssegment.

Småföretagsbarometern – Hallands län

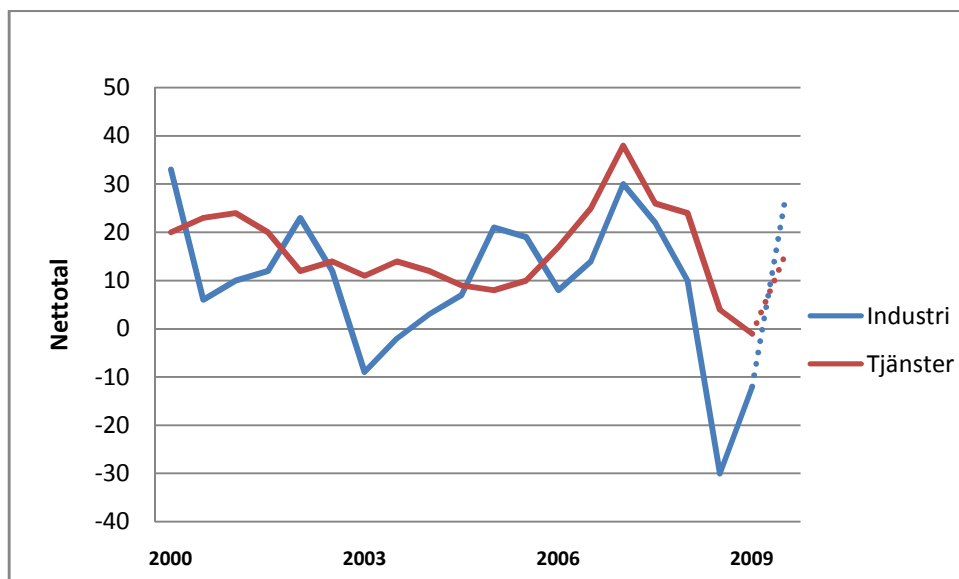
1. Sysselsättning

Sysselsättningstillväxten är fortsatt negativ i höstens barometer i såväl län som riket. 26 procent av småföretagen uppger att arbetsstyrkan blivit mindre under det senaste året, medan 22 procent uppger att den blivit större.

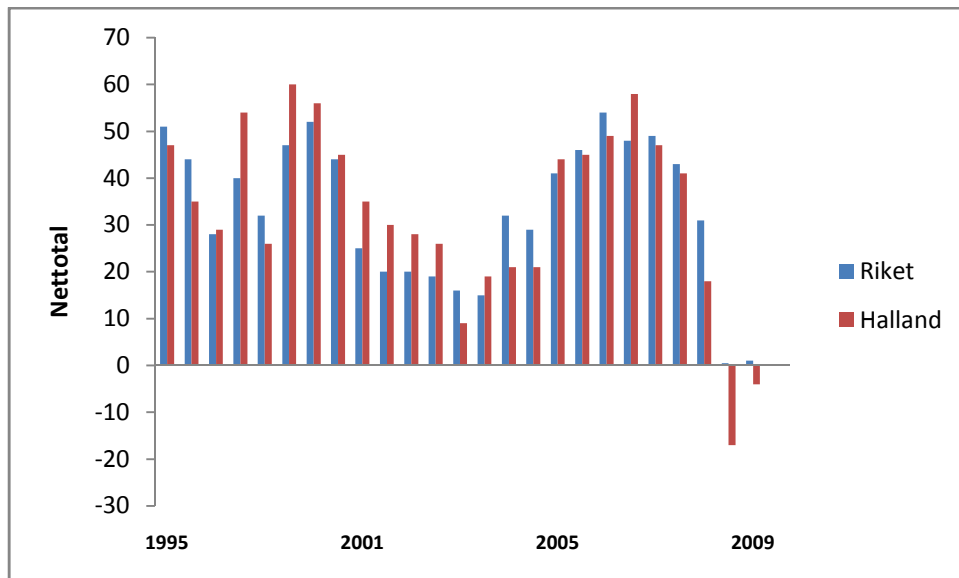
Det är främst industrin som står för majoriteten av nedväxlingen. Nettotalet för industrin hamnar på -12. Motsvarande notering för tjänstesektorn landar på -1.

Botten anses vara nådd när det gäller sysselsättningen och en markant uppgång väntas inom den kommande tolv månadersperioden, främst hos tillverkningsindustrin (prognosen visas av den prickade linjen i diagrammet nedan).

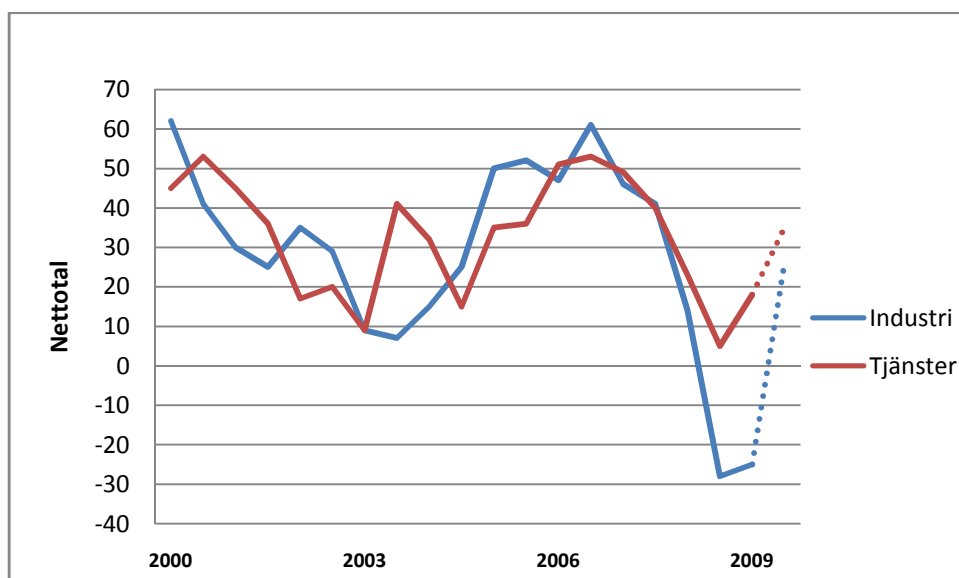
2. Ordergång

För andra mätningen i följd är ordergången för länets småföretag är mycket svag. 31 procent uppger en ökande ordergång, medan 35 procent uppger en vikande. Utvecklingen är svagare än den i riket.

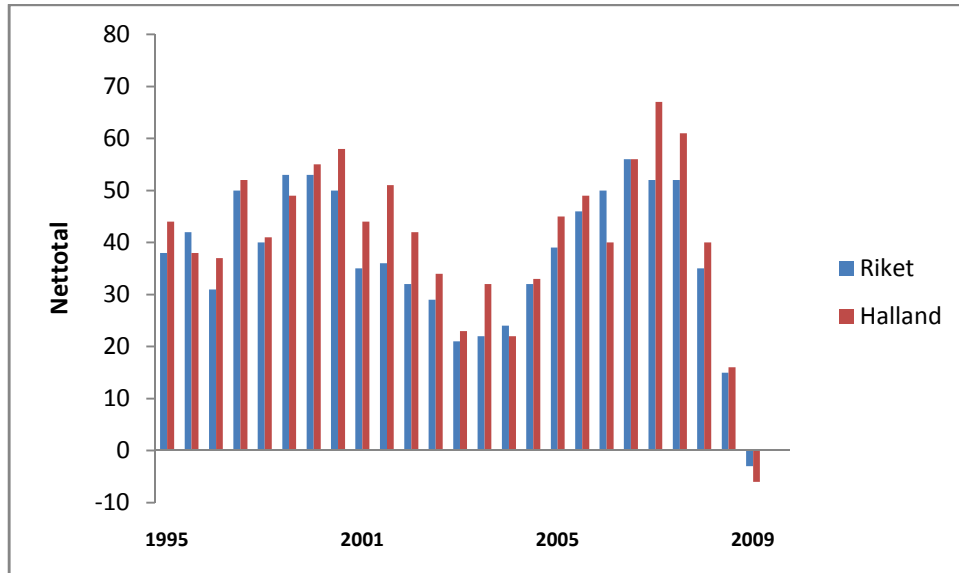
Ordergången är numera kraftigt negativ för länets industrisektor. Endast 24 procent av industriföretagen i regionen uppger en ökad orderstock. Nettotalet stannar på -25 för industrin. Däremot ser det något ljusare ut för tjänstenäringen, vars netttotal går upp något jämfört med för ett halvår sedan.

Under den kommande tolv månadersperioden tror såväl tjänste- som industrinäring på en betydligt förbättrad orderstock. Inom industrin spår 52 procent av företagen på en ökad ordergång, vilket dock är klart högre än i riket som helhet.

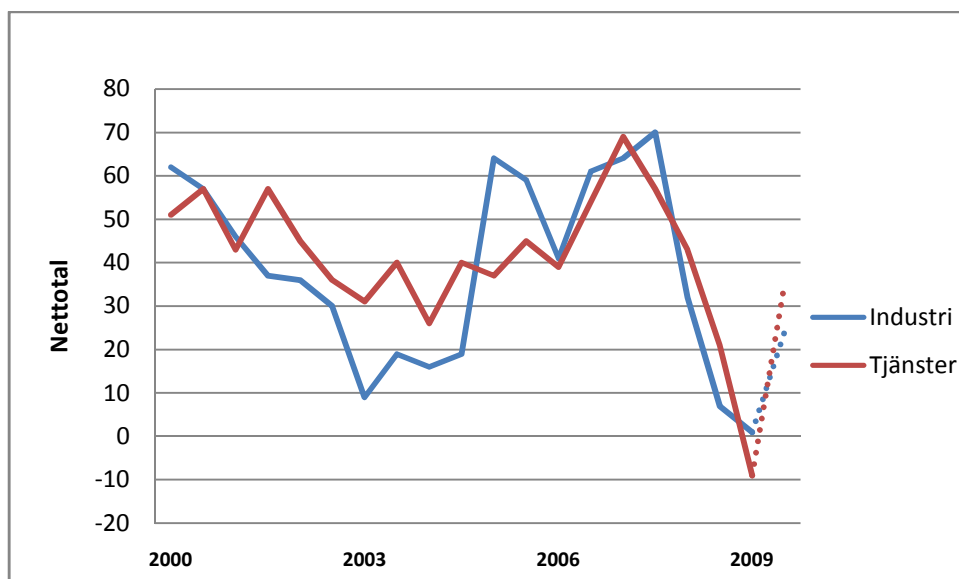
3. Omsättning

Omsättningstillväxten i länet är numera negativ. 37 procent rapporterar en stigande omsättning under det senaste året, medan 43 procent uppger en vikande.

Det är främst tjänstesektorn som upplever en kraftig avmattning i omsättningstillväxten. 46 procent av länets tjänsteföretag rapporterar en svagare omsättning än ett år tidigare.

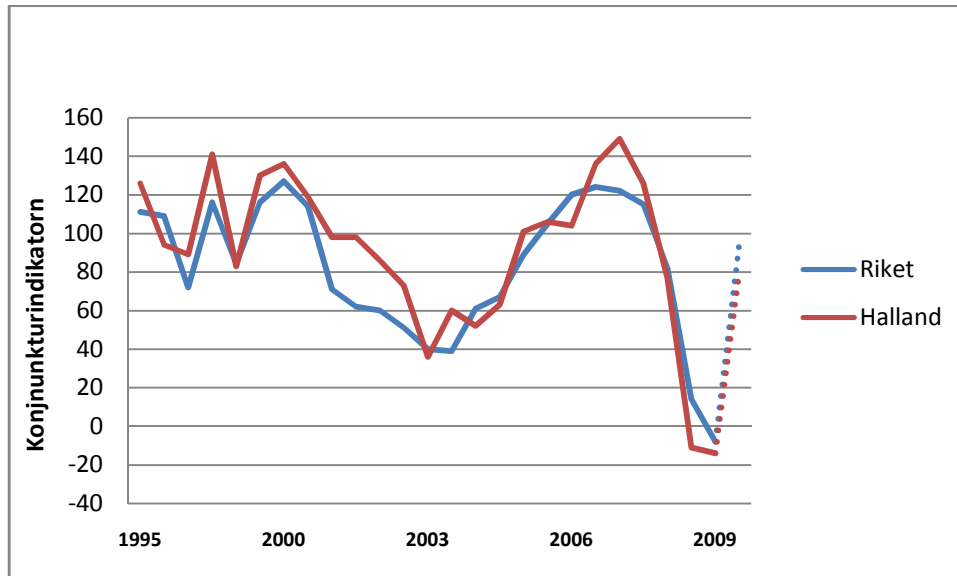
Inför det kommande året spår både industri- och tjänstesektorn en förbättrad omsättningstillväxt. Men det är framförallt tjänstesektorn som har de mest uppskrivade förväntningarna.

Konjunkturindikatorn

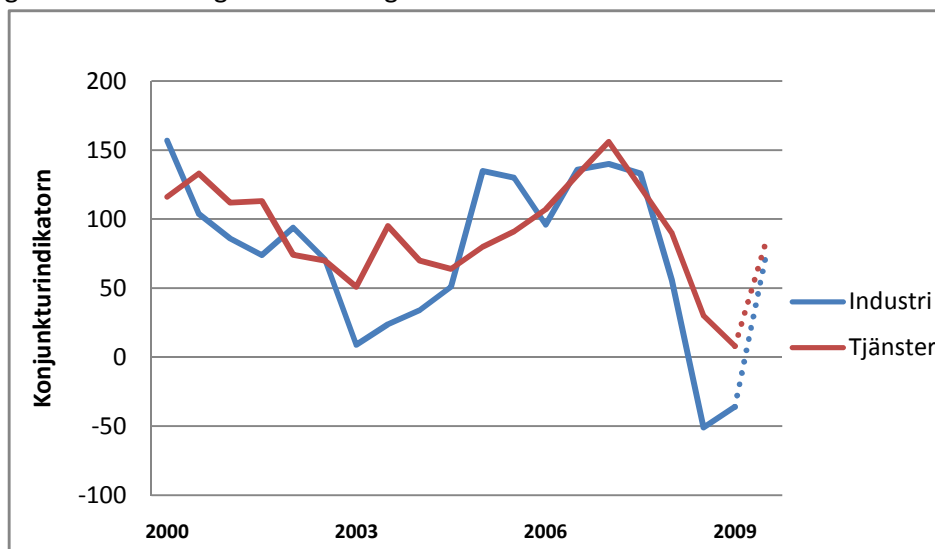
Sammantaget kan det konstateras att konjunkturen för småföretagen dramatiskt försämrats under den senaste tiden. Från att år 2007 ha nått ett värde på cirka 150 har nu länets konjunkturindikator blivit negativ för första gången sedan 1990-talskrisen. Nedgången i Halland liknar den som i riket som helhet.

Botten är dock med stor sannolikhet nådd och en relativt kraftig återhämtning spås under det kommande året och konjunkturindikatorn tros landa på +80, vilket dock är något försiktigare än i riket.

Det är främst länets tillverkningsindustri som märker av de sämre tiderna. Industriindikatorn är numera kraftigt negativ efter ett fall på nästan 200 punkter jämfört med konjunkturtoppen. Länets tjänstenäring klarar sig bättre, främst tack vare sin relativt starka orderingång. Trots detta befinner sig även tjänstekonjunkturen på historiskt låg nivå.

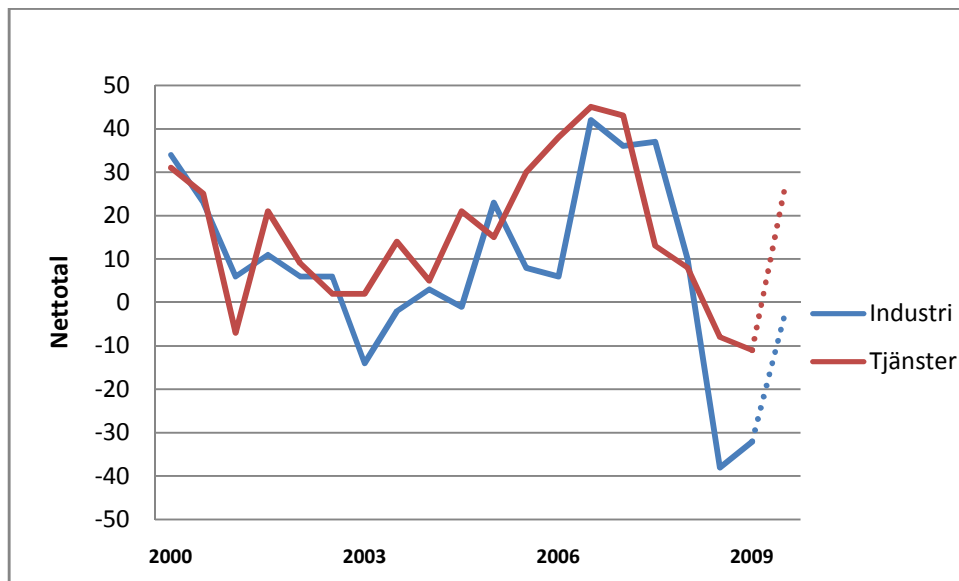
Båda sektorerna spår att konjunkturen har bottnat och att en snabb återhämtning väntas under det kommande året. Faktorer som en relativt svag lönsamhet och ett svagt resursutnyttjande kan dock göra återhämtningen mer utdragen än vad som förväntas.

4. Lönsamhet

Lönsamheten i företagen dikterar till stor del möjligheten till expansion via investeringar och/eller nyanställningar. Detta gör det intressant att även följa denna variabel. Efter en stadig uppgång från år till år sedan lågkonjunkturen 2002-2003 har lönsamhetstillväxten på senare tid rasat, och befinner sig numera på negativt territorium. Industrins lönsamhet har drabbats hårdast av den ekonomiska nedgången.

Lönsamheten förväntas dock öka kraftigt under den kommande tolv månadersperioden. Uppgången förväntas främst komma inom tjänstesektorn. Sammantaget spås nettotalet stiga från -17 till +18.

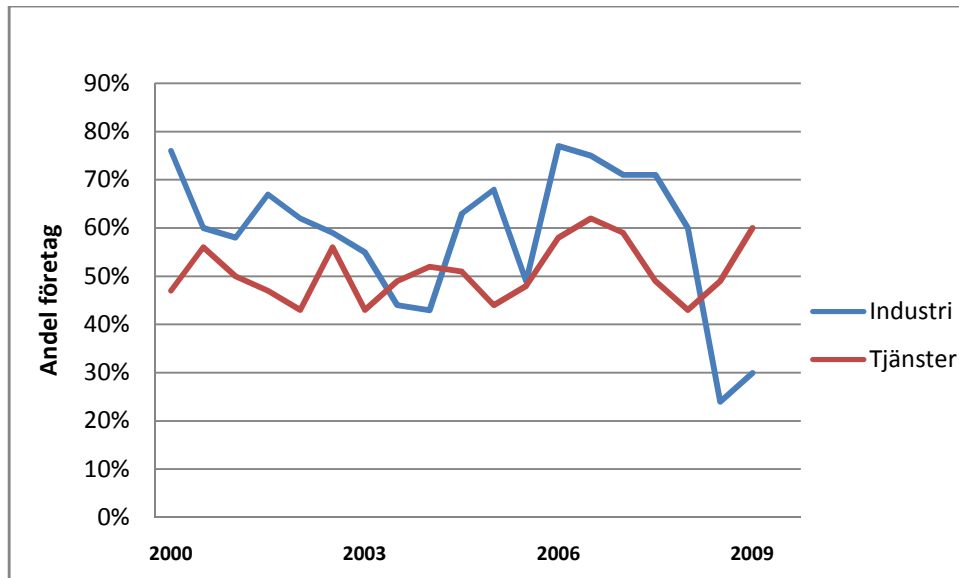

Företagens prisförväntningar

Den svaga konjunkturen till trots tror 26 procent av länets småföretag att de kommer höja sina försäljningspriser under det kommande året. Storleken på höjningarna borde dock vara kraftigt begränsade med tanke på det svaga ekonomiska läget.

5. Kapacitetsutnyttjande

Företagen arbetar med ett allt lägre resursutnyttjande. Inom industrin uppger numera endast tre av tio småföretag att man arbetar för fullt. Inom tjänstenäringen är andelen klart högre. Det låga resursutnyttjandet är en indikation på att sysselsättningsstillväxten kan komma bli fortsatt vara svag under den närmaste tiden.

31 procent av småföretagen har haft likviditetsproblem

Den svaga konjunkturen har inneburit påtagliga finansiella påfrestningar för näringslivet i allmänhet. De mindre företagen är dock mer påtagligt utsatta, de har bland annat mindre möjligheter att kräva snabbare betalningstider och deras lånemöjligheter är ofta begränsade utan personlig borgen.

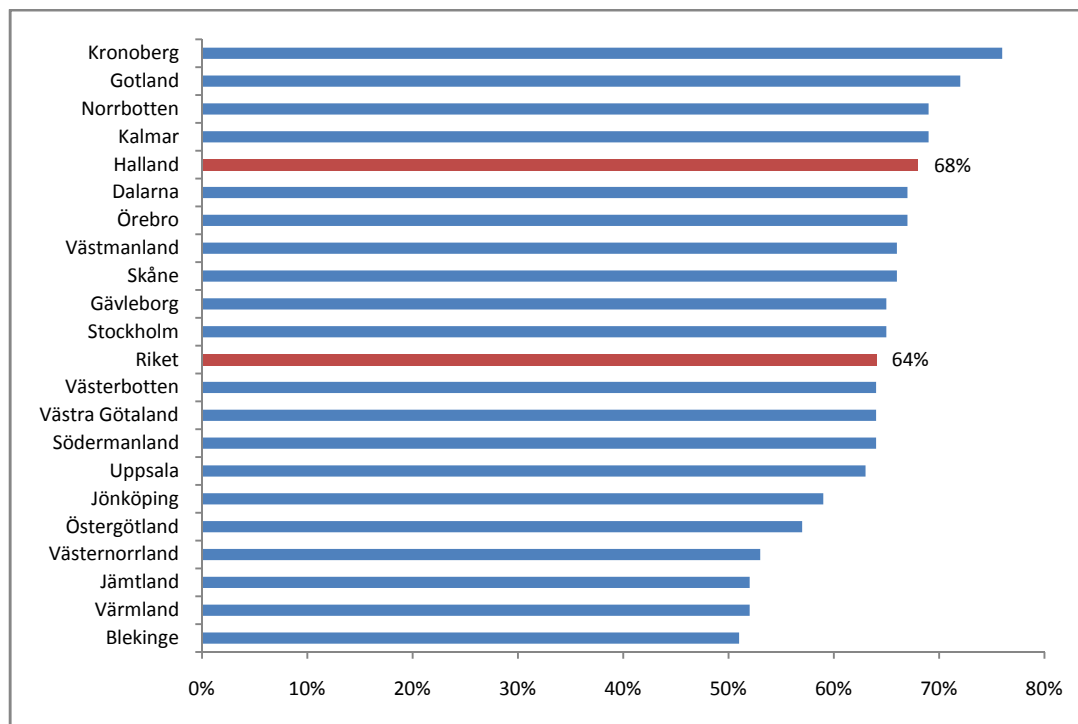
Under den senaste sexmånadersperioden uppger 31 procent av småföretagen i Halland att de upplevt likviditetsproblem, vilket är en uppgång med hela åtta procentenheter från vårens barometer. Likviditetsproblemen kan antas fortsätta för småföretagen så länge ekonomin är nedtryckt.

Småföretagens likviditetsproblem beror framförallt på att kunder betalar fakturorna allt senare, vilket 39 procent av småföretagen uppger. Den näst vanligaste anledningen är större svårigheter att få externa kapitaltillskott till rörelsen.

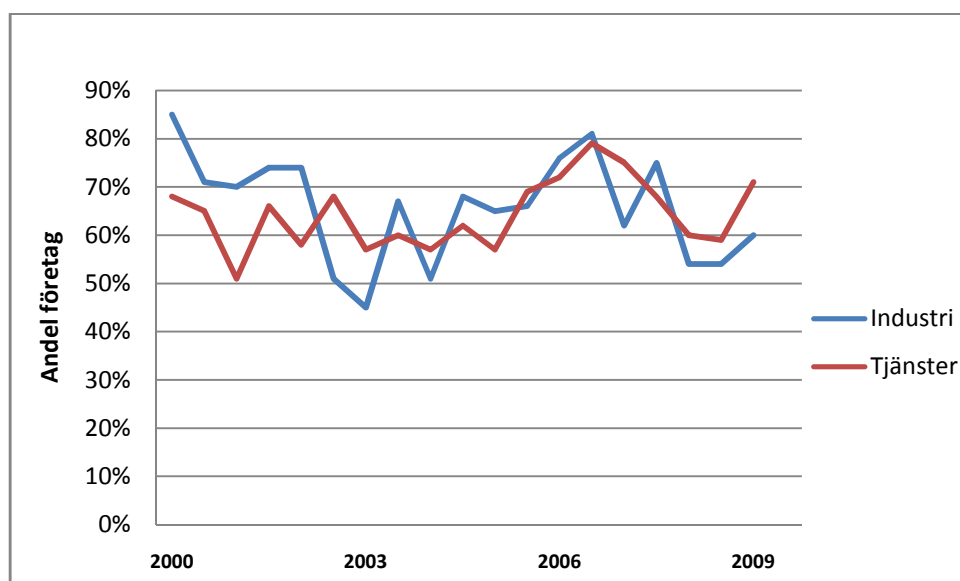
Allt fler småföretag får betalt allt senare. I Halland är sena betalningar den vanligaste orsaken till att likviditetsproblem uppstår. Detta gäller framförallt inom industrisektorn.

68 procent ser goda expansionsutsikter

Trots konjunkturedgången uppfattar 68 procent av länets företag att det finns goda utsikter att expandera på sikt. Detta är en klart högre andel än i resten av riket, där 64 procent av småföretagen ser expansionsutsikterna på sikt som goda.

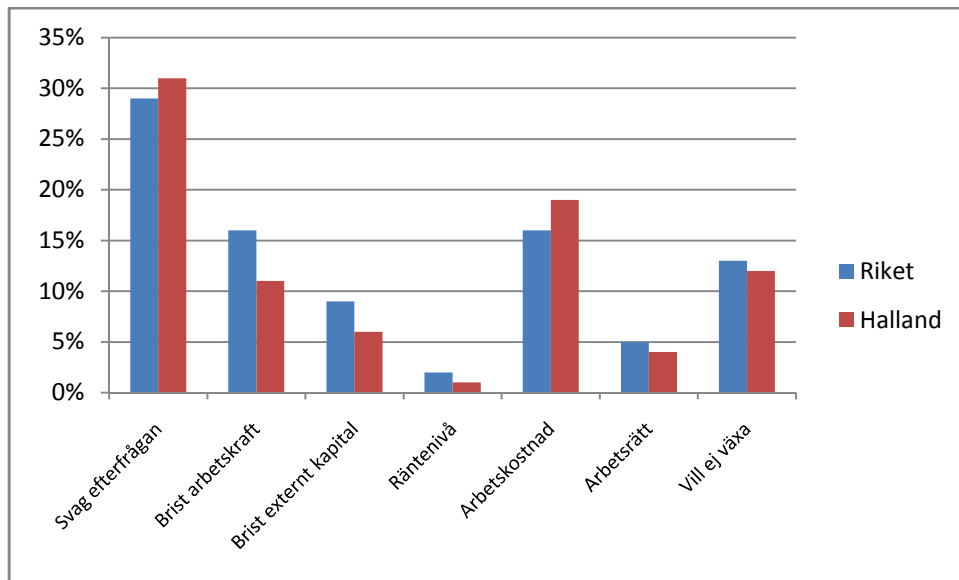

I takt med konjunkturedgången har expansionsutsikterna för såväl tjänste- som industrinäringen försvagats. Under konjunkturtoppen uppgav till exempel nästan 80 procent av de industriella småföretagen i länet att det existerade goda expansionsutsikter. Denna andel har nu sjunkit till drygt 60 procent.

Hinder för expansion

Det enskilt största tillväxthindret som Hallands småföretag upplever är en alltför svag efterfrågan av företagens produkter/tjänster. Hela 31 procent av företagen uppger detta som främsta hinder. Sedan följer kostnaden för arbetskraft som främsta hinder, vilket 19 procent uppger.

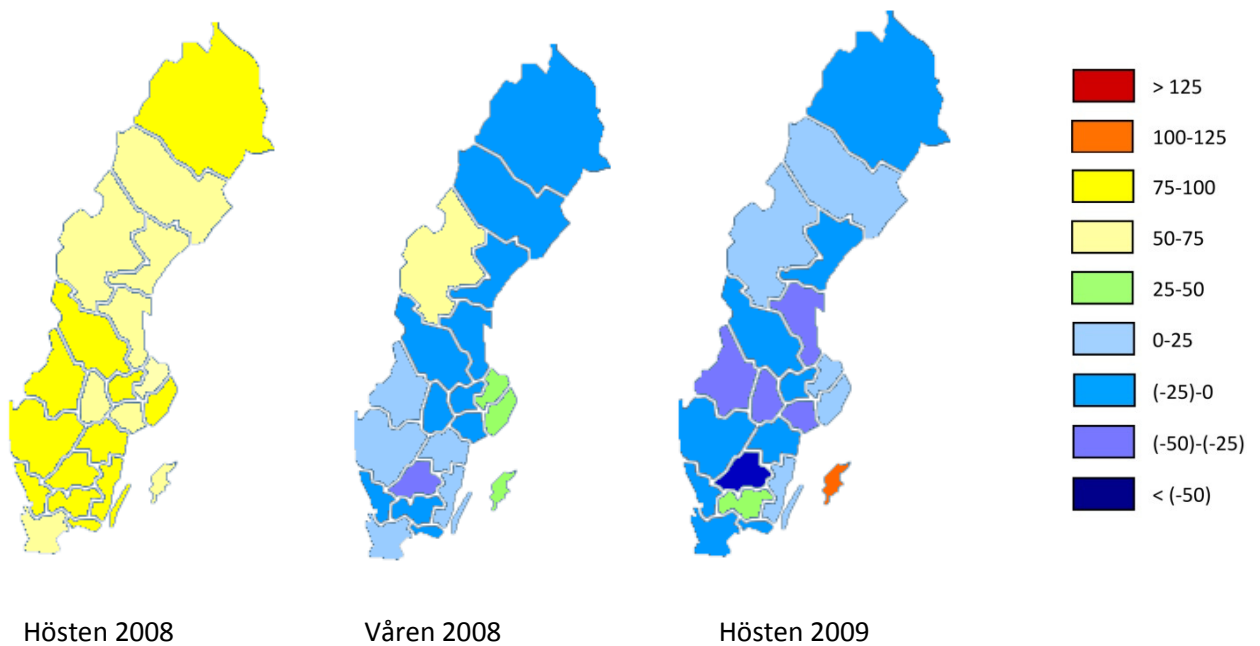
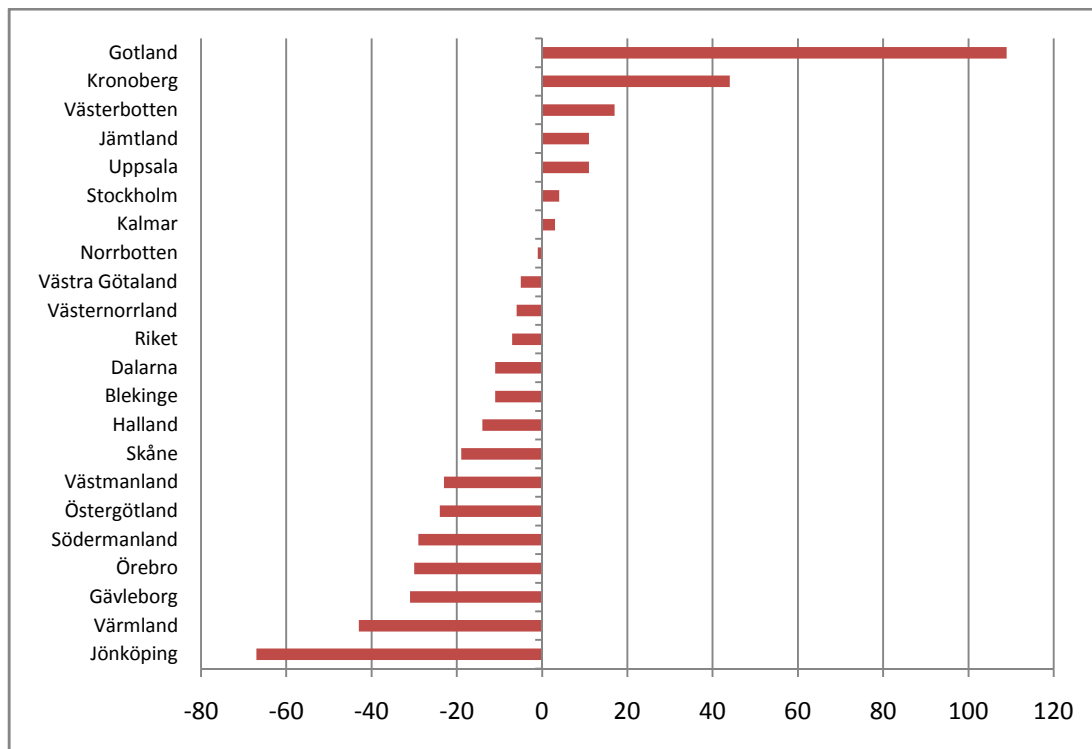
Offensiva småföretag i krisens tecken

Den finansiella krisen förknippas ofta med nedskärningar och uppsägningar. Men höstens Småföretagsbarometer från Företagarna och Swedbank visar att många företag nu satsar offensivt för att stärka sina positioner inför en kommande uppgång. 39 procent av Hallands småföretag har använt nuvarande konjunkturedgång till att öka sina satsningar på att erövra nya marknader. 34 procent har satsat offensivt med att ta fram nya varor/tjänster.

Småföretagskonjunkturen - län för län

Gotland upplever den starkaste småföretagskonjunkturen i landet, medan Jönköping har den svagaste. Konjunkturindikatorn för Gotland når upp till 109, vilket i sammanhanget är en mycket stark notering. I Jönköping ligger samma notering på -67. I riket som helhet är småföretagarkonjunkturen väldigt svag och indikatorn ligger på en blygsam notering på -7, vilket är den svagaste konjunkturen sedan 1992.

Diagram. Konjunkturindikatorns värde län för län.

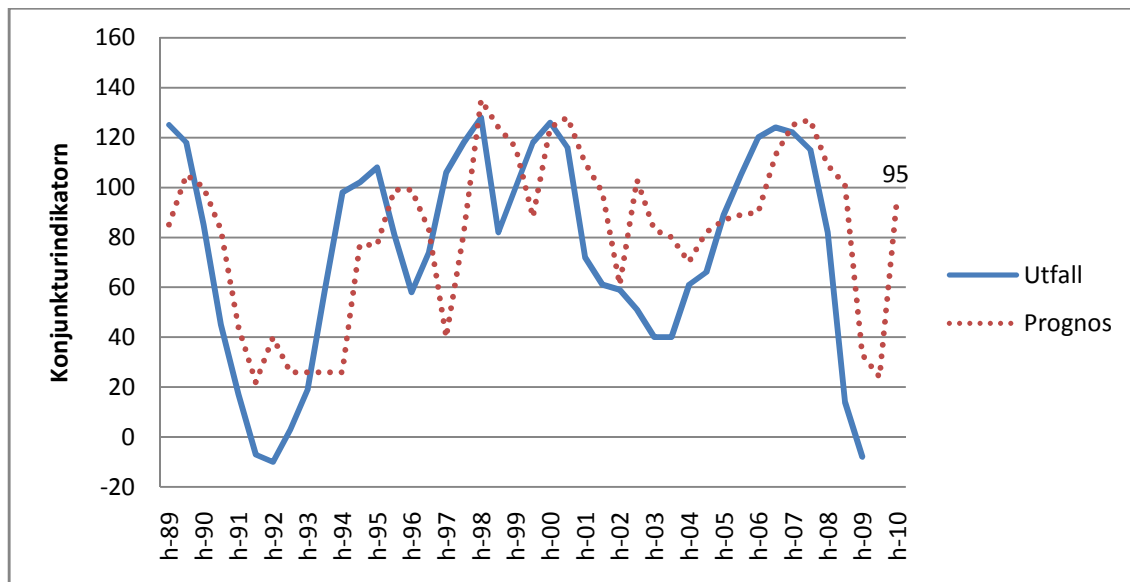

Prognos och utfall genom åren

Småföretagsbarometern är i första hand en undersökning som tar temperaturen på småföretagens konjunkturläge. Men vi ställer även frågor om hur småföretagen tror att konjunkturen ser ut ett år in i framtiden. Till skillnad från andra prognosmakare kan småföretagen inte revidera prognoserna allteftersom ny information dyker upp. Trots denna nackdel är småföretagarna relativt skickliga på att förutsäga konjunkturen på ett års sikt (se diagrammet nedan).

Hösten 2010 tror småföretagen definitivt att lågkonjunkturen har passerat och att en ny högkonjunktur redan påbörjats. På riksnivå spår småföretagen att konjunkturindikatorn uppmäts till 95 på ett års sikt, vilket historiskt sett varit en nivå som indikerar en relativt stark konjunktur.

Diagram. Småföretagens konjunkturförväntningar kontra utfall. Riket 1989-2010

SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

Småföretagsbarometern mäter hur småföretagarna uppfattar det ekonomiska läget idag och inom den närmaste framtiden. Barometern omfattar företag med 1–49 anställda och baseras på telefonintervjuer som genomfördes av SIFO Research International under oktober 2009. Samtliga barometrar och bilagor kan hämtas hem från respektive organisations hemsida på Internet.

SWEDBANK OCH SPARBANKERNA

Postadress: 105 34 Stockholm

Telefon: 08-585 900 00

Telefax: 08-585 910 26

Internet: www.swedbank.se

FÖRETAGARNA

Postadress: 106 67 Stockholm

Telefon: 08-406 17 00

Telefax: 08-24 55 26

Internet: www.foretagarna.se